

ARAŞTIRMA MAKALESİ (Research Article)

Neslihan Öztürk¹,
Orcid: 0000-0002-0401-0244

Hatice Harmankaya²,
Orcid: 0000-0001-6375-7586

¹PhD. Student, Selçuk University, Institute of Social Sciences, Konya, Türkiye

²Assoc.Prof.Dr., Selçuk University, Faculty of Architecture and Design, Department of Fashion Design, Konya, Türkiye

Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Neslihan ÖZTÜRK
neslihanozturkk@hotmail.com

Anahtar Kelimeler:

Moda, Tasarım, Giyim, Türk modacılar, Giyim koleksiyonu

Keywords:

Fashion, Design, Clothing, Turkish Fashion Designers, Clothing Collection

Türk Modacıların 2016–2019 Yılları Arasındaki Koleksiyonlarına Ait Giysi Özelliklerinin İncelenmesi

An Analysis of the Characteristics of Clothes in The Collections of Turkish Fashion Designers Between 2016–2019

Alınış (Received): 07.09.2021

Kabul Tarihi (Accepted): 11.01.2022

ÖZ

Giyim, insanoğlu için ilk çağlarda örtünme amaçlı olarak keşfedilse de moda olgusuyla birlikte kendini ifade edebilme aracına dönüşmüştür. Giyim bir ihtiyaç değil bir tercih sebebi olmaya başlaması günümüzde tasarımcıları yeni arayışlara yönlendirmektedir. Moda; sanat ve sanat akımlarından, tarihten, ikonlardan, sosyo politik olaylardan, trendler ve müşteri beklentilerinden, küresel pazarlardan ve teknolojiyen etkilenen değişken ve dinamik bir olgudur. Bu araştırma, trendler, renkler, süslemeler, yani kısacası moda yön veren faktörler hakkında bilgi sahibi olmak ve mevcut verilerin incelenerek ileride oluşabilecek olgular hakkında durum bilgisine ve analizlere ulaşabilmek, Türk modacıların hazırladıkları koleksiyonlardaki giysi özelliklerini belirlemek ve yakın dönem moda tarihi açısından Türk moda tasarımcılarının giysi koleksiyonlarını arşivlemek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma, kadın giyimi üzerine koleksiyonları olan tanınmış 9 adet Türk modacının (Arzu Kaprol, Ayşe ve Ece Ege, Bora Aksu, Deniz Berdan, Dilek Hanif, Erdem Moraloğlu, Hüseyin Çağlayan, Özlem Süer, Zeynep Tosun) 2016-2019 yılları arasında çıkardıkları koleksiyonların giysi özelliklerinin incelenmesinden oluşmaktadır. Araştırma için seçilen koleksiyon fotoğrafları, bulguların elde edilmesi için oluşturulan inceleme formuyla malzeme, model (silüet) ve süsleme biçimleri üzerinden incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar üzerinden grafik tabloları oluşturulmuştur. Her modacının koleksiyonlarına ilişkin özellikler belirlenmiş ve tüm modacılar hakkında genel bir sonuca varılmıştır. Araştırmaya göre; incelenen tasarımcıların koleksiyonlarında en fazla dokuma kumaş kullanıldığı, süsleme açısından organik desenler yer aldığı, en çok X kesimli ve I kesimli elbiseler tercih edildiği belirlenmiştir. Araştırmaya göre; Türk modacıların koleksiyonlarında düz ve simetrik kesimler daha çok kullanılmıştır. En çok büzgü, baskı ve kesim (kalıp) özellikli süslemelere yer verilmiştir. İncelenen koleksiyonlarda sanat akımlarından esinlenerek yapılmış koleksiyonlar gözlemlenirken, geçmişte kullanılmış ve günümüzde hala devam etmekte olan tel kırma gibi geleneksel işlemler ile süslenmiş koleksiyonlar da yer almıştır.

ABSTRACT

Although clothing was originally discovered to meet the need of covering the body for humans in the early ages, it has become a means of self-expression after the invention of fashion concept. Nowadays, the fact that clothing is not only there for satisfying that original need, but a reason for preference pushes the designers to find new quests. Fashion is a variable and dynamic concept influenced by art and its movements, history, fashion icons, socio-political events, trends, customer expectations, global markets, and technology. This study is designed to have knowledge about the factors leading fashion such as trends, colors, embellishments, accessories, to examine and reach the analysis of the possible future concepts by analyzing the current data, to determine the clothing characteristics of the collections made by Turkish fashion designers and to archive the collections of Turkish fashion designers to contribute to the recent fashion history. The study included the analyses of the collections between 2016-2019 prepared by 9 famous fashion designers (Arzu Kaprol, Ayşe and Ece Ege, Bora Aksu, Deniz Berdan, Dilek Hanif, Erdem Moraloğlu, Hüseyin Çağlayan, Özlem Süer, Zeynep Tosun) who are well-reputed in women's clothing. The collection photographs selected for the study were analyzed through their materials, patterns (silhouette) and ornaments with the examination form which was created to obtain the results. The obtained results were given in graph charts. The characteristics of each designer's collections were identified and a general conclusion was reached about the fashion designers in the study. In the obtained data, woven fabrics were seen to be the most used ones in the collections of the designers examined. The highest rate belonged to organic patterns and X-cut and I-cut dresses were preferred the most. Straight and symmetrical cuts were used more often. Mostly, ornaments with shirring, printing and cutting (mold) features were used. In the examined collections, collections inspired by art movements were observed and It was also possible to see the collections embellished with embroidery such as wire breaking which were used in the past and has still been preferred.

Kaynak gösterimi: Öztürk, N., Harmankaya, H., (2022). "Türk Modacıların 2016–2019 Yılları Arasındaki Koleksiyonlarına Ait Giysi Özelliklerinin İncelenmesi", TJFMD, 2022, 1 (2): 23-40

1. Giriş

Moda, değişiklik yapma isteği, süslenme arzusu gibi kavramların toplumda uyandırdığı geçici hevesler olarak bilinmektedir. Bunun yanı sıra moda; tarz, şekil, davranış, üslup gibi kişisel tercihlerin giyim ile ifade edilmesidir (Güntürk, 2010). Moda, insanların kendini ifade edebilme özgürlüğü olarak düşünüldüğünde, bu durum giyim ile sınırlandırılmasa da çoğunlukla moda kavramı denince akla ilk gelen olgu giyimdir. Giyim, benliğimizin ilk izlenimini dış dünyaya yansıtan unsurdur. Tasarımcılar üretilen modellerini sadece giyilme amacından çıkarıp tüm dünyada modaya dönüştürebilirler (Kawamura, 2016). Moda tasarımı; tasarlandığı dönemin ruhunu, stilini, yaşam şeklini ve insanların giysiler ile tanıtmaktadır. Moda tasarımı; kumaşın, renklerin, biçimin, kalıbın insan vücudu ile ilişkisi olarak da tanımlanabilmektedir. Modanın gündemi sürekli ve hızlı bir biçimde değişmektedir. Her tasarım dalında olduğu gibi moda tasarımında amaç günün trendlerine uygun olarak temel tasarım unsurlarını ve yöntemlerini uygulamaktır (Yetmen, 2016). Moda tasarımcısı bir giysinin henüz fikir olarak ortaya konulmasından bu fikrin gerçekleşmesine kadarki sürecini görselleştiren kişidir (Erol, 2011).

Bir moda tasarımcısının tasarım süreci pazar araştırması, hedef kitle, konsept araştırması, artistik ve teknik çizimlerin oluşturulması, kumaş, malzeme, üretim planı ve maliyet olarak sınırlandırılabilir (Ertürk ve Erdoğan, 2012). Belirli bir müşteri kitlesine yönelik, son trendlere uygun biçimde oluşturulan ve uyum içinde üretilen giysi grubuna koleksiyon adı verilmektedir. Giysi koleksiyonları üretim biçimine göre haute couture ve hazır giyim olarak iki gruba ayrılmaktadır (Bursalıgil, 2013).

Moda tasarımında koleksiyon hazırlanma süreci, moda başlığı altında süregelen bir süreç olsa da; hazır giyim sektörü içinde ticari kazançların ön plana geçtiği bir tüketim sektörüne dönüşmektedir. Tasarımcıların kendi tasarımlarını bu rekabet koşullarında ön plana geçirmesi gerekmektedir. Bu nedenle tasarımcılar, özgün ve müşteri isteklerine uygun koleksiyonlar tasarlamalarının yanı sıra, dünya moda konseyinin belirlediği trendlere ve hedef kitlesinin oluşturduğu pazar koşullarına uygun üretim süreci yönetmelidirler (Süresoy, 2014).

Trend kelimesi yeni bir kavram değildir. 20. yüzyıl boyunca istatistikçiler ve ekonomistler tarafından kısıtlı bir şekilde kullanılmıştır. Sadece 20. yüzyılın son çeyreğinde moda dünyası için tanıdık bir kelime olmaya başlamıştır. Moda endüstrisi sayesinde trend, tasarım ve stil kelimeleriyle birlikte söz edilir olmuştur (Vejlgaard, 2008).

Moda analistleri trendleri belirlerken; renklerin, tasarım motiflerinin, üretimin, kumaş yapısının ve baskısının analizlerini yapması ve bunları planlaması gerekir. Tüm bunlar için gereken zaman genellikle ürünün üretilmesinden birkaç yıl önce başlamaktadır.

Trend analistlerinin yaptıkları analizleri inceleyen tasarımcılar, tasarımlarının satış performanslarını bu ölçüde yükseltebilirler (Erol, 2011). Koleksiyon tasarımında en önemli faktör malzeme seçimidir. Kumaşa hakim olmak ve kumaş konusunda bilgi sahibi olmak moda tasarımcısının kariyer gelişiminde önemli adımlarından biridir (Hopkins, 2012). Kumaş ve malzeme alımı koleksiyonlarda modelin duruşu, dikiş kalitesi, üretim ve maliyet açısından da büyük önem taşımaktadır (Renfrew ve Renfrew, 2009). Koleksiyon tasarımındaki diğer önemli unsurlardan biri de renktir. Renk ve moda, tarihsel süreçte birbirleriyle paralel olarak ilerleme göstermiştir (İnnap, 2012).

Giysi koleksiyonlarında form; tasarım söz konusu olduğunda model ya da silüet olarak adlandırılır. Silüet giysinin dış formudur. Vücut şekli ve silüet birbirlerini tamamlayan iki unsur olarak karşımıza çıkar. Modanın tarihi sürecinde modeller (silüetler) sürekli değişim geçirmiştir. Bu değişimler insan vücudunun değişiklikleri ve aynı zamanda beğenilerinin ortak bir sonucu olarak modağa yansımıştır. Giysi formları alfabetik giysi formları (A, H, I, T, V, X, Y), geometrik giysi formları (çadır, çan, balon) ve tarihsel süreçte değişen giysi formları (empire-ampir, charleston silüet) olarak üç grupta incelenebilir (Hazır, 2006).

Bir moda tasarımcısının tasarladığı ürünlerin kalıbını hazırlaması veya hazırlatması gerekmektedir. Modelist, tasarımcının yaptığı çizimlerden faydalanır ve modele uygun kalıp hazırlar. Kalıbı çıkarılan tasarımın kumaşı da buna göre kesilir (Fischer, 2009). Dikilecek giysi için hazırlanan kalıbın doğru olduğuna emin olduktan sonra kumaş kalıba uygun bir şekilde kesilir (Jones, 2013). Belirlenen konsept sonucunda kesilen kumaşların dikim işlemi yapılmalıdır. Dikim işlemi numuneler üzerinde birçok kez istenilen sonuca ulaşılan kadar denenir. Koleksiyonun durumuna bakılarak kumaş üzerinde yapılacak olan işleme, nakış, vb. süslemeler de dikim işleminden sayılır (Mehrali, 2015). Türk modacılarının koleksiyonlarındaki giysiler; tasarım faktörlerinden malzeme, model, kesim ve süsleme özellikleri açısından incelenmiştir.

2. Yöntem

Türk modacıların koleksiyonlarındaki giysi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmış olan araştırmada betimsel yöntemlerden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; geçmişte ya da günümüzde olan bir durumu güncel şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalardır. Genel tarama modelleri, çok sayıda unsurun bulunduğu bir evrende, evren hakkında genel bir sonuca varmak amacı ile evrenin tümü ya da tümünden alınacak örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2014).

Araştırmanın evreni, Türk modacılarına ait koleksiyonlar, örnekleme ise 2016 yılından itibaren 2019 yılına kadar ilkbahar-yaz, sonbahar-kış olmak üzere her iki sezonda da en sık koleksiyon hazırlayan, tanınmış 9 Türk modacıya ait koleksiyonlardır. Modacılarına ait örneklemin oluşturulmasında ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede

çalışma evreninin tanımlanması özel ölçütleri gerektirmektedir. Bu ölçütlerin, evrendeki konu türünü ve buldukları yere ait diğer özellikleri de belirlemesi gerekmektedir (Karasar, 2014).

Araştırma kapsamına alınan modacılar ait koleksiyonlardaki giysi örneklerinin seçimi ise maksimum çeşitleme ve yargısal örnekleme teknikleri kapsamında gerçekleştirilmiştir. Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklemede amaç, çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Modacıların her bir koleksiyonundaki benzer özellikler taşıyan giysi tasarımlarından sadece en belirgin olanları seçilmiştir. Koleksiyonlardaki farklı özellikler barındıran giysiler araştırmaya dahil edilerek örneklemede çeşitlilik artırılmıştır. Giysilerdeki bu seçimler alan uzmanlığı çerçevesinde yargısal olarak yapılmıştır. Yargısal örnekleme, genel uygulanan gözlem, ölçüt ve standartlarının dışında kalan, dolaylı biçimde ve görel olarak uygulanan ölçütlerdir (Karasar, 2014). Araştırmaya dahil edilen modacılar ve giysi adetleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Örneklem Grubu
Table 1. Sample Group of the Research

Modacı İsmi	İncelenen Giysi	Araştırmaya Dahil Edilen Giysi
Arzu Kaprol	56	56
Ayşe ve Ece Ege	169	96
Bora Aksu	228	112
Deniz Berdan	212	111
Dilek Hanif	134	90
Erdem Moralioğlu	294	112
Hüseyin Çağlayan	317	112
Özlem Süer	118	77
Zeynep Tosun	189	96

Modacıların koleksiyonlarına ait toplam 1717 giysi incelenmiş, 862 tanesi seçilerek araştırmaya dahil edilmiştir. Seçimler, koleksiyonlardaki benzer özellikler taşıyan giysilerden karakteristik özellikleri taşıyan bir tanesi dikkate alınarak yapılmıştır. Modacıların her bir sezondaki koleksiyonlarından en fazla 16 adet fotoğraf seçilmiştir. Araştırmaya dahil edilen Türk modacıların koleksiyonlarına ait görsel verilere örnek olarak Hüseyin Çağlayan'ın 2019 İlkbahar-Yaz dönemindeki koleksiyonu verilmiştir.

Resim 1. Hüseyin Çağlayan 2019 İlkbahar-Yaz (Sanal 1, 2019)
Figure 1. Hüseyin Çağlayan 2019 Spring – Summer (Virtual 1, 2019)

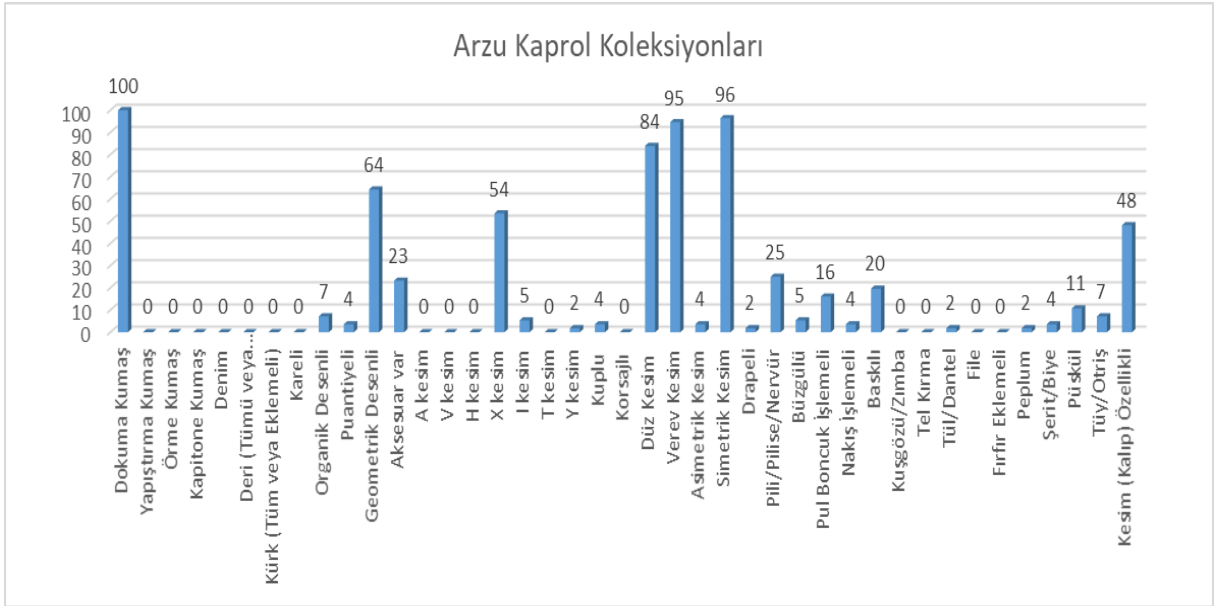
Araştırmada öncelikle Türk modacıların koleksiyonlarına ait görsel arşiv oluşturulmuştur. Koleksiyonlardaki her bir döneme ait giysiler geliştirilen gözlem fişleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma kapsamındaki 9 Türk modacıya ait toplam 57 adet koleksiyondaki 862 adet giysi yapılandırılmış inceleme formuna göre değerlendirilmiştir.

Oluşturulan arşivler üzerinden inceleme yapıldığı için koleksiyonlardan en net ve anlaşılabilir özellikte olan fotoğraflar seçilmiştir. Giysilerin inceleme formunda yer alan özellikleri taşıyıp taşımadıkları işaretlenmiştir. Her bir giysinin inceleme formundan elde edilen sayısal veriler excel tablosuna aktarılarak aritmetik ortalamaları alınmıştır. Modacıların tüm koleksiyonlarındaki giysi özelliklerine ilişkin yüzdelerinin yer aldığı grafik tabloları oluşturulmuştur. Her modacının koleksiyonlarındaki giysi özellikleri belirlendikten sonra tüm modacıların koleksiyonlarındaki giysilere yönelik genel yargılara varılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde; Arzu Kaprol, Ayşe ve Ece Ege, Bora Aksu, Deniz Berdan, Dilek Hanif, Erdem Moralıoğlu, Hüseyin Çağlayan, Özlem Süer, Zeynep Tosun'a ait 57 adet koleksiyondaki 862 adet giysiye dair bulgulara yer verilmiştir.

Arzu Kaprol

Çizge 1. Arzu Kaprol Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme

Chart 1. Arzu Kaprol Collection Features General Evaluation

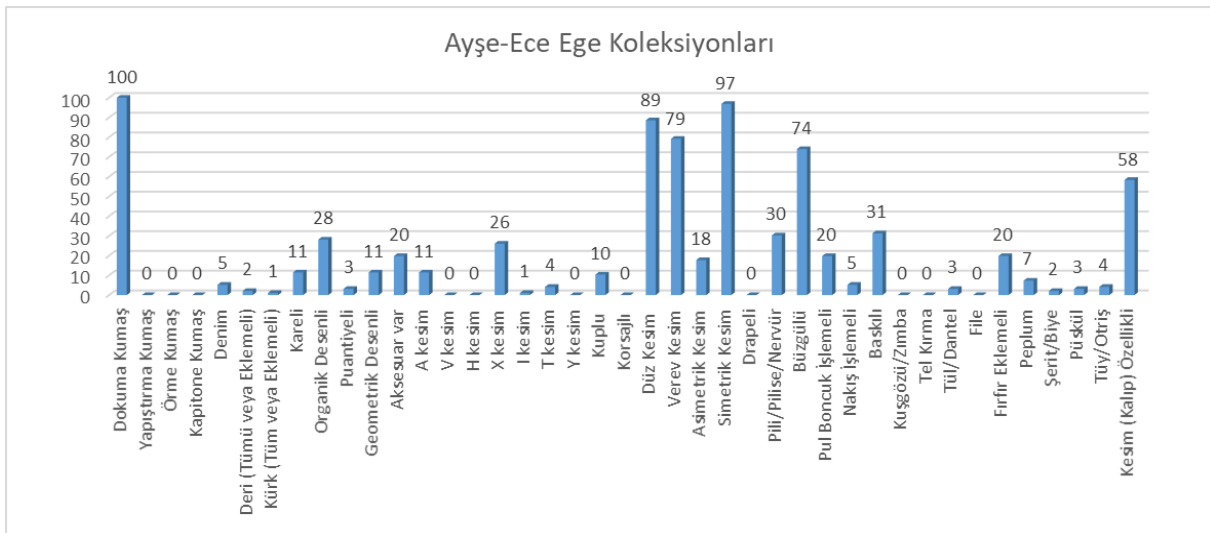
Modacı Arzu Kaprol'un 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 56 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma kumaş kullandığı görülmektedir. Koleksiyonlarındaki kumaşların %64'ü geometrik, %7'si

organik, %4'ü de puantiye desenlidir. Giysilerin %23'ünde aksesuar yer aldığı belirlenmiştir.

Arzu Kaprol'un tasarladığı giysilerin %54'ünün X kesimli %5'inin I kesimli, %2'sinin Y kesimli olduğu ve %4'ünde kup kullanıldığı görülmüştür. Giysilerin genel formları incelendiğinde %95'inde verev kesim, %84'ünde düz kesim yer aldığı ortaya çıkmıştır. Koleksiyonların %96'sında simetrik kesim, %4'ünde asimetrik kesim kullanılmıştır.

Arzu Kaprol'un koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %48'inde kesim (kalıp) özellikli, %25'inde pili/pilise/nervür, %20'sinde baskı, %16'sında pul/boncuk işleme, %11'inde püskül, %7'sinde tüy/otriş, %4'ünde nakış işleme, %4'ünde şerit/biye, %2'sinde tül/dantel ve %2'sinde peplum ile süsleme bulunmaktadır.

Ayşe-Ece Ege

Çizge 2. Ayşe-Ece Ege Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme
Chart 2. Ayşe-Ece Ege Collection Features General Evaluation

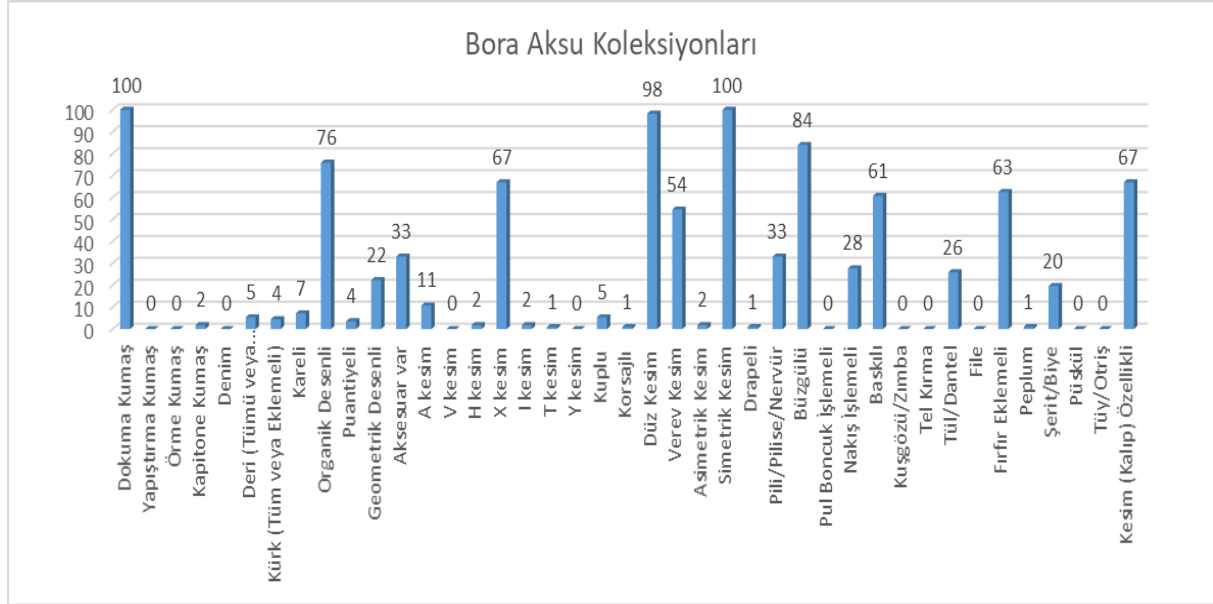
Modacı Ayşe ve Ece Ege'nin 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 96 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; tasarladıkları giysilerin %100'ünde dokuma, %5'inde denim kumaş kullandıkları, %2'inde de tüm giyside ya da ekllemeli olarak deri yer aldığı görülmüştür.

Koleksiyonlarındaki kumaşların %28'i organik, %11'i geometrik, %12'si kareli, %3'ü de puantiye desenlidir. Giysilerin %20'sinde aksesuar yer aldığı, %26'sınının X kesimli, %12'sininin A kesimli, %4'ününün T kesimli olduğu ve %10'unda kup kullanıldığı görülmüştür. Giysilerin %89'unun düz, %79'unun verev kesimli olduğu ortaya çıkmıştır. Koleksiyonlarının %97'sinde simetrik, %18'inde asimetrik kesim kullanılmıştır.

Ayşe ve Ece Ege'nin koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %74'ünde büzgü, %58'inde kesim (kalıp) özellikli, %31'inde baskı, %30'unda

pili/pilise/nervür, %20'sinde pul/boncuk işleme, %20'sinde firfır, %7'sinde peplum, %5'inde nakış işleme, %4'ünde tüy/otriş, %3'ünde tül/dantel, %3'ünde püskül, %2'sinde de şerit/biye ile süslemeler görülmektedir.

Bora Aksu

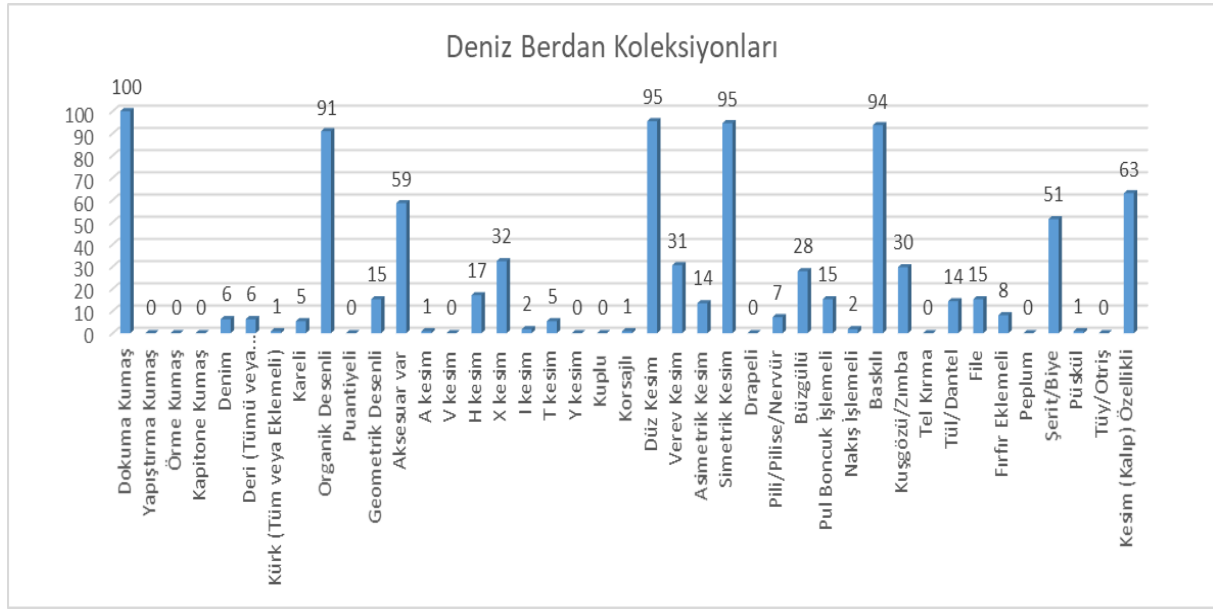
Çizge 3. Bora Aksu Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme
Chart 3. Bora Aksu Collection Features General Evaluation

Modacı Bora Aksu'nun 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 112 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma kumaş, %5'inde tüm giyside ya da eklemeli olarak deri, %5'inde tüm giyside ya da eklemeli olarak kürk kullandığı görülmüştür.

Koleksiyonlarındaki kumaşların %76'sı organik, %22'si geometrik, %7'si kareli, %4'ü de puantiye desenlidir. Giysilerin %33'ünde aksesuar yer aldığı belirlenmiştir. Bora Aksu'nun tasarladığı giysilerin %67'sinin X kesimli, %11'inin A kesimli olduğu ve %5'inde kup kullanıldığı görülmüştür. Giysilerin %98'inin düz, %55'inin verev kesimli olduğu ortaya çıkmıştır. Koleksiyonlarının %100'ünde simetrik, %2'sinde asimetrik kesim kullanılmıştır.

Bora Aksu'nun koleksiyonlardaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %84'ünde büzgü, %67'sinde kesim (kalıp) özellikli, %63'ünde firfır, %61'inde baskı, %33'ünde pili/pilise/nervür, %28'inde nakış işleme, %26'sında tül/dantel, %20'sinde şerit/biye ile süsleme bulunmaktadır.

Deniz Berdan

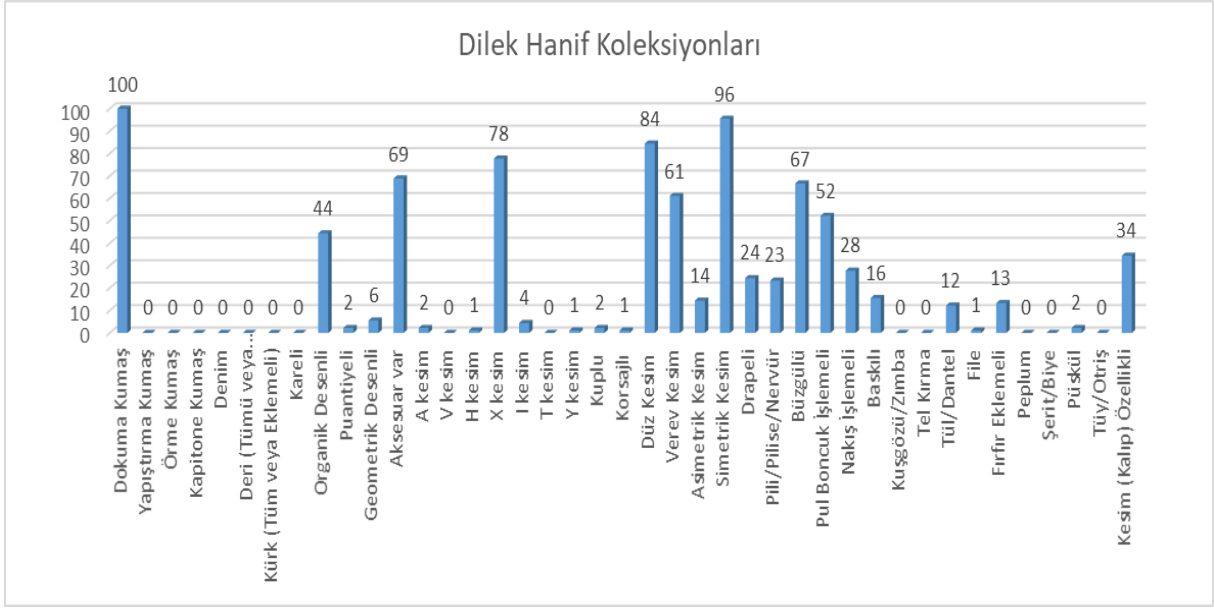
Çizge 4. Deniz Berdan Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme
Chart 4. Deniz Berdan Collection Features General Evaluation

Modacı Deniz Berdan'ın 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 111 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma, %6'sında denim kumaş, %6'sında tüm giyside ya da eklemeli olarak deri, %1'inde de tüm giyside ya da eklemeli kürk kullandığı görülmüştür.

Koleksiyonlarındaki kumaşların %91'i organik, %15'i geometrik desenlidir. Giysilerin %59'unda aksesuar yer aldığı belirlenmiştir. Deniz Berdan'ın tasarladığı giysilerin %32'sinin X kesimli, %17'sinin H kesimli, %5'inin T kesimli olduğu ve %1'inde korsaj yer aldığı görülmüştür. Giysilerin %96'sında düz, %31'inde verev kesim kullanılmıştır. Koleksiyonlarının %95'inde simetrik, %14'ünde asimetrik kesim bulunmaktadır.

Deniz Berdan'ın koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %94'ünde baskı, %63'ünde kesim (kalıp) özellikli, %51'inde şerit/biye, %30'unda kuşgözü/zimba, %28'inde büzgü, %15'inde pul/boncuk işleme, %15'inde file, %14'ünde tül/dantel, %8'inde fırfır, %7'sinde pili/pilise/nervür, %1'inde püskül ile süslemeler görülmüştür.

Dilek Hanif

Çizge 5. Dilek Hanif Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme

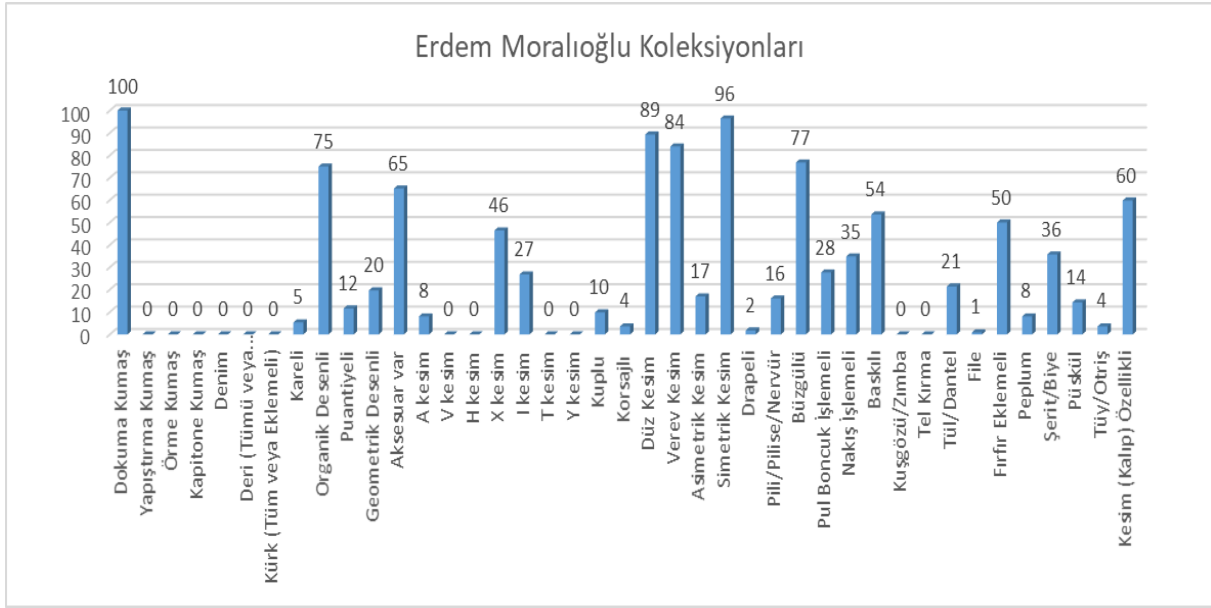
Chart 5. Dilek Hanif Collection Features General Evaluation

Modacı Dilek Hanif'in 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 74 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma kumaş kullandığı görülmüştür. Koleksiyonlarındaki kumaşların %44'ü organik, %7'si geometrik, %2'si de puantiye desenlidir.

Dilek Hanif'in tasarladığı giysilerin %69'unda aksesuar yer aldığı, %78'inin X kesimli, %4'ünün I kesimli, %2'sinin A kesimli, %1'inin H kesimli olduğu belirlenmiştir. Koleksiyonlarındaki giysilerin %84'ünde düz, %61'inde verev kesim kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Koleksiyonlarındaki giysilerin %96'sı simetrik %14'ü asimetrik kesimlidir.

Dilek Hanif'in koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %67'sinde büzgü, %52'sinde pul/boncuk işleme, %34'ünde kesim (kalıp) özellikli, %28'inde nakış işleme, %24'ünde drape, %23'ünde pili/pilise/nervür, %12'sinde tül/dantel, %16'sında baskı, %13'ünde fırfır, %2'sinde püskül, %1'inde file ile süslemeler bulunmaktadır.

Erdem Moraloğlu

Çizge 6. Erdem Moraloğlu Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme

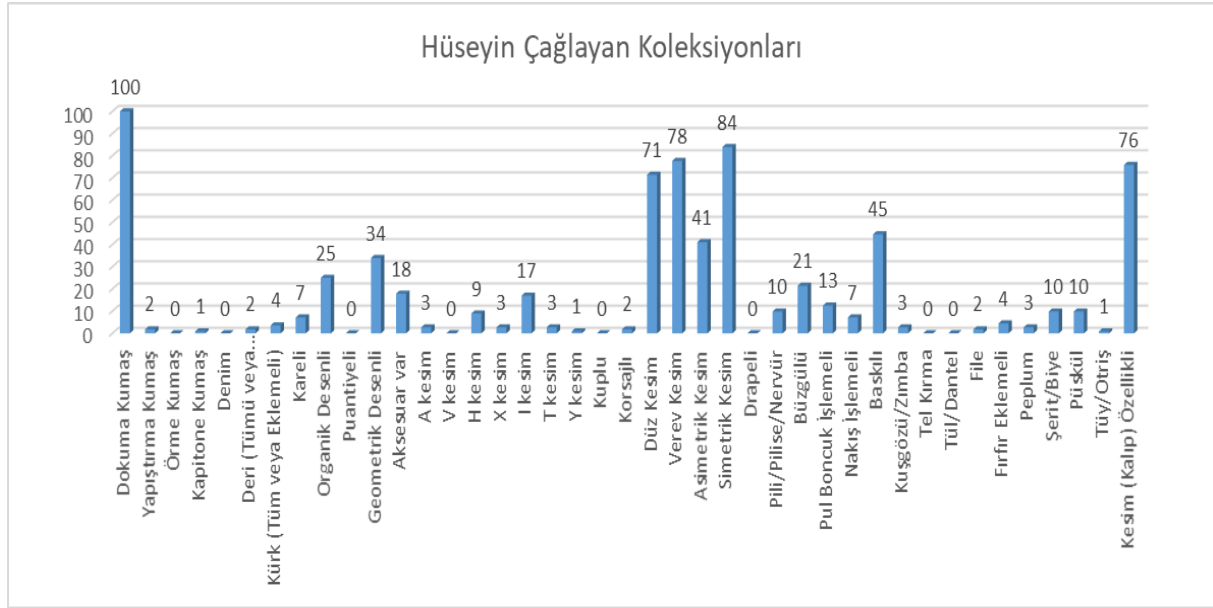
Chart 6. Erdem Moraloğlu Collection Features General Evaluation

Modacı Erdem Moraloğlu'nun 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 112 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma kumaş kullandığı görülmüştür.

Koleksiyonlarındaki kumaşların %75'i organik, %20'si geometrik, %12'si puantiye, %5'i de kareli desendir. Erdem Moraloğlu'nun tasarladığı giysilerin %65'inde aksesuar yer aldığı, %46'sının X kesimli, %27'sinin I kesimli, %8'inin A kesimli olduğu belirlenmiştir. Koleksiyonlarındaki giysilerin %89'u düz, %84'ü verev kesimli olup, %96'sı simetrik, %17'si de asimetrik kesimlidir.

Erdem Moraloğlu'nun koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %77'sinde büzgü, %60'ında kesim (kalıp) özellikli, %54'ünde baskı, %50'sinde fırfır, %36'sında şerit/biye, %35'inde nakış işleme, %28'inde pul/boncuk işleme, %21'inde tül/dantel, %16'sında pili/pilise/nervür, %14'ünde püskül, %8'inde peplum, %4'ünde tüy/otriş, %2'sinde drape, %1'inde file ile süsleme yapıldığı görülmektedir.

Hüseyin Çağlayan

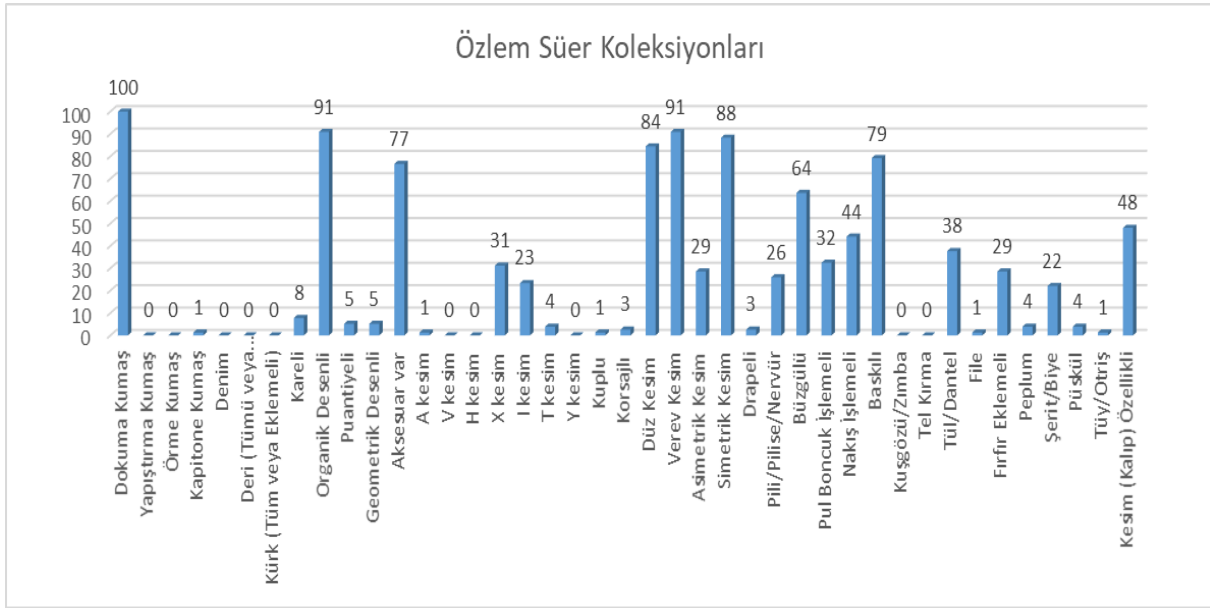
Çizge 7. Hüseyin Çağlayan Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme
Chart 7. Hüseyin Çağlayan Collection Features General Evaluation

Modacı Hüseyin Çağlayan'ın 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 112 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma kumaş, %2'sinde yapıştırma kumaş, %4'ünde tüm giyside ya da eklemeli olarak kürk, %2'sinde tüm giyside ya da eklemeli olarak deri kullandığı görülmektedir.

Koleksiyonlardaki kumaşların %34'ü geometrik, %25'i organik, %7'si de kareli desenlidir. Giysilerin %18'inde aksesuar bulunmaktadır. Hüseyin Çağlayan'ın koleksiyonlarının %17'si I kesimli, %9'u H kesimli, %3'ü A kesimli, %3'ü X kesimli, %3'ü T kesimli giysilerden oluşmaktadır. Giysilerin %2'sinde korsaj, %78'inde verev, %71'inde düz kesim kullanılmıştır. Koleksiyonlarının %84'ü simetrik, %41'i asimetrik kesimlidir.

Hüseyin Çağlayan'ın koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %76'sında kesim (kalıp) özellikli, %45'inde baskı, %21'inde büzgü, %13'ünde pul/boncuk işleme, %10'unda pili/pilise/nervür, %10'unda şerit/biye, %10'unda püskül, %7'sinde nakış işleme, %5'inde fıfır, %3'ünde kuşgözü/zimba, %3'ünde peplum, %2'sinde file, %1'inde tüy/otriş ile süslemeler yapıldığı görülmektedir.

Özlem Süer

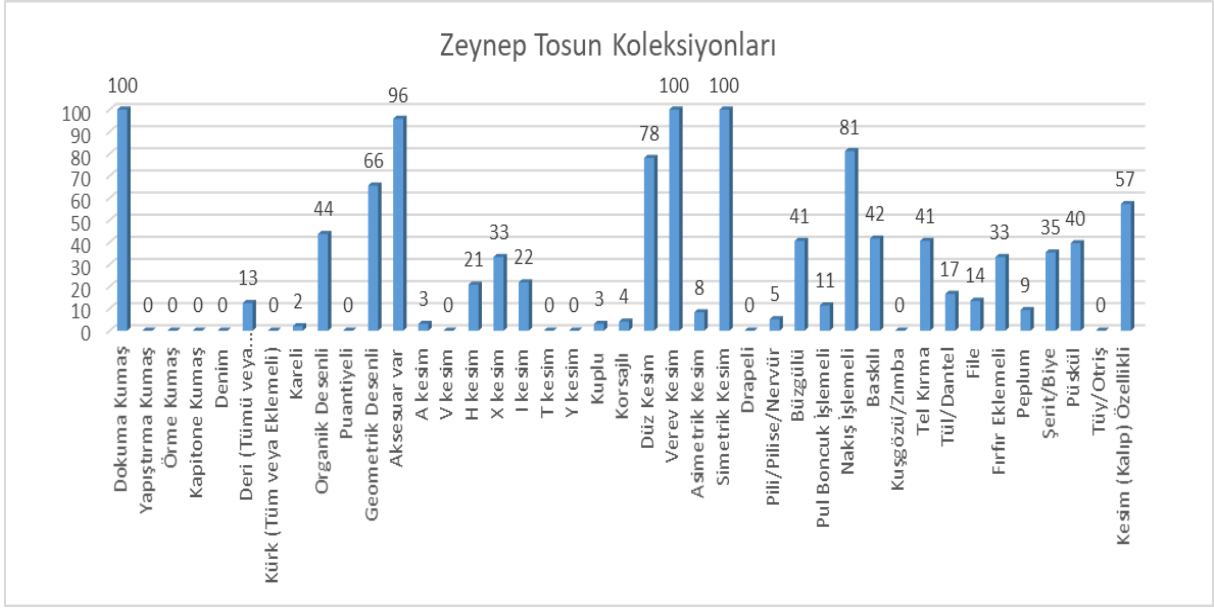
Çizge 8. Özlem Süer Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme
Chart 8. Özlem Süer Collection Features General Evaluation

Modacı Özlem Süer'in 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 77 adet giysinin malzeme, model ve süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma, %1'inde kapitone kumaş kullandığı görülmektedir.

Koleksiyonlarındaki kumaşların %91'i organik, %8'i kareli, %5'i puantiye, %5'i de geometrik desenlidir. Özlem Süer'in koleksiyonlarının %77'sinde aksesuar yer aldığı, %31'inin X kesimli, %23'ünün I kesimli, %4'ünün T kesimli giysilerden oluştuğu belirlenmiştir. Giysilerin %3'ü korsajlı, %1'i kuplu, %91'i verrev, %84'ü düz kesimlidir. Koleksiyonların %88'inde simetrik, %29'unda asimetrik kesim kullanıldığı görülmektedir.

Özlem Süer'in koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %79'unda baskı, %64'ünde büzgü, %48'inde kesim (kalıp) özellikli, %44'ünde nakış işleme, %38'inde tül/dantel, %33'ünde pul/boncuk işleme, %29'unda fırfır, %26'sında pili/pilise/nervür, %22'sinde şerit/biye, %4'ünde peplum, %4'ünde püskül, %3'ünde drape, %2'sinde file, %2'sinde tüy/otriş ile süslemeler görülmektedir.

Zeynep Tosun

Çizge 9. Zeynep Tosun Koleksiyon Özellikleri Genel Değerlendirme
Chart 9. Zeynep Tosun Collection Features General Evaluation

Modacı Zeynep Tosun'un 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 96 adet giysinin malzeme, model, süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; tasarladığı giysilerin %100'ünde dokuma kumaş kullandığı, %13'ünde tüm giyside ya da eklemeli olarak deri kullandığı görülmektedir. Koleksiyonlardaki kumaşların %66'sı geometrik, %44'ü organik, %2'si de kareli desenlidir.

Zeynep Tosun'un koleksiyonlarının %96'sında aksesuar yer aldığı, %33'ünün X kesimli, %22'sinin I kesimli, %21'inin H kesimli, %3'ünün A kesimli giysilerden oluştuğu belirlenmiştir. Giysilerin %4'ü korsajlı, %3'ü kuplu, %100'ü verrev, %78'i düz kesimlidir.

Koleksiyonların %100'ünde simetrik, %8'inde asimetrik kesim kullanıldığı görülmektedir. Zeynep Tosun'un koleksiyonlarındaki süsleme özelliklerine ilişkin bulgulara göre; giysilerin %81'inde nakış işleme, %57'sinde kesim (kalıp) özellikli, %42'sinde baskı, %41'inde büzgü, %41'inde tel kırma, %40'unda püskül, %35'inde şerit/biye, %33'ünde fırır, %17'sinde tül/dantel, %14'ünde file, %12'sinde pul/boncuk işleme, %9'unda peplum, %5'inde pili/pilise/nervür ile süslemeler görülmektedir.

Sonuç

Bu bölümde, Türk modacıların 2016-2019 yılları arasındaki koleksiyonlarına ait giysiler; malzeme, model, süsleme özellikleri açısından genel olarak değerlendirilmiştir.

Moda geçmişin bir yansıması, geleceğin bir öngörüsü olarak günümüzde her kaynağı kullanarak beslenen bir olgudur. Geçmişten günümüze kadar tarihle, ikonlarla, sosyal olaylarla değişerek ve güncellenerek süregelen bir yapıdır. Koleksiyon hazırlama sürecinde bileşenlerin doğru kullanılması açısından araştırmada; tasarımcıyı destekleyen, olumlu veya olumsuz etkileyen faktörleri belirlemek, üretilen koleksiyonlarda görünen tercihleri ve nedenlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Konu gereği Türk modacıların koleksiyonlarını incelemeyi önce moda ve moda tasarımının bileşenleri, tasarımcıların koleksiyon hazırlarken etkilendiği süreçler analiz edilerek giysi tasarımını kapsayan başlıca faktörler ele alınmıştır. Çalışma kapsamında Türk modacılarının koleksiyonlarındaki giysi fotoğrafları çeşitli kaynaklardan elde edilmiş ve bu arşivdeki giysiler tek tek seçilmiştir. Seçilen giysi modelleri malzeme, model, süsleme olmak üzere üç ana başlık altında detaylı incelenmiştir.

Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlara göre; Türk modacıların dönemsel olarak yılın moda trendlerine ve koşullarına uyan koleksiyonlar hazırladıkları, aynı zamanda kendilerine ait imzalar taşıdıkları görülmektedir. Her bir tasarımcıya ait koleksiyonlar kendi aralarında farklı özelliklere sahip olsalar da tasarımcıların stillerini barındırmaktadır. Dönemsel olarak özgün tasarım özelliklerinin yanı sıra tasarımcıların koleksiyonlarında geçmişe ait izler bulmak mümkün olmuştur. Hem sanat akımlarından hem de teknolojiye faydalanan tasarımcıların aynı zamanda Türk kültürünü yansıtan koleksiyonlar yaptıkları da gözlemlenmiştir.

Arzu Kaprol koleksiyonlarında kumaşları farklı şekillerde birleştirerek desenler oluşturmaktadır. Teknolojiyi moda tasarımında kullanmayı tercih eden Kaprol, karanlıkta parlayan boyalar gibi farklı malzemelerle geometrik desenler kullanarak fütüristik tarzı yansıtmayı tercih etmektedir. Tasarımcının koleksiyonlarının tümünde ve birbirleri arasında devam eden örüntüler bulunmaktadır. Genel itibarıyla koleksiyonlarında üst ve alt bedene eşit olarak ağırlık vermektedir. Koleksiyonlarının bir kısmını podyumda sunarken, bir kısmını da stüdyo veya dijital ortamlardaki farklı platformlara taşımaktadır. Çoğunlukla kumaş ve kesim birlikteliğinden desen elde eden Arzu Kaprol, daha çok ışık ve üç boyutlu sanal efektlerle süsleme yaparak fütüristik giysiler tasarlamaktadır.

Ayşe ve Ece Ege koleksiyonlarında dinamik, canlı ve renkli tasarımlar kullanmakla birlikte, kat kat kumaşlar ile giysi formlarına hacim kazandırmaktadır. Koleksiyonlarını çoğunlukla stüdyo ortamında fotoğraflayıp sunmuştur. Ağırlıklı olarak üst bedene yoğunlaşan Ayşe ve Ece Ege'nin, kontrast renk ve desenleri birleştirerek Op Art akımına gönderme yaptıkları gözlemlenmiştir.

Bora Aksu, koleksiyonlarındaki giysi süslemelerinde el işçiliğini sıkça kullanmaktadır. Koleksiyonlarını podyumda sunan Bora Aksu'nun, alt bedende daha fazla hacimli tasarımlar uyguladığı görülmektedir. Giysilerindeki yapı ve aksesuar kullanımı itibariyle Gotik ve Op Art gibi akımlara da gönderme yaptığı belirlenmiştir.

Deniz Berdan koleksiyonlarını podyumda sunmaktadır. Giysi yapımında kesin olarak denge unsurunu bozmakla birlikte, farklı desenler kullanarak giysilerde canlılığı ön plana çıkarmaktadır. Koleksiyonlarında çeşitli aksesuarlar kullanmış olup, Yapı Bozum gibi akımlardan esinlenerek farklı konseptler tercih etmiştir. Pop Art akımının etkisindeki renkli tasarımlarının yanı sıra Punk akımına uygun giysiler de tasarladığı görülmektedir.

Dilek Hanif koleksiyonlarını hem stüdyo ortamında hem de podyumda sunmaktadır. Koleksiyonlarında çoğunlukla klasik ve abiye görünümlü giysilerin yer aldığı, aynı zamanda şık ve rahat günlük giysiler de tasarladığı görülmektedir. Dilek Hanif çeşitli aksesuarlar ve materyaller kullanarak tasarladığı giysileri ile kadın silüetini vurgulamaktadır. Ayrıca Dilek Hanif tasarımlarında La Belle Epoque dönemi ve Antik Yunan giysilerinden esinlenmiştir.

Erdem Moralioğlu koleksiyonlarını podyumda sunmaktadır. Alt beden ağırlıklı çalışmış olan Erdem Moralioğlu, çeşitli desenler ve renklerle oluşturduğu giysi formlarını aksesuarlarla desteklemiştir. Koleksiyonlarında özellikle çiçekler olmak üzere organik desen kullanmakta ve el işlemesine önem vermektedir. Tasarımlarında el işçiliğinin yanı sıra dijital kesimleri de kullandığı görülmektedir.

Hüseyin Çağlayan, koleksiyonlarını hem stüdyo ortamında hem de podyumda sunmaktadır. Koleksiyonlarında Minimalizm hakim olmasına rağmen, Yapıbozum/Brikolaj gibi teknikler kullandığı ve Sürrealizm akımına uygun giysiler de tasarladığı belirlenmiştir. Çağlayan, çoğunlukla malzeme ve kesim (kalıp) üzerinde yaptığı değişikliklerle giysilere form özellikleri kazandırmıştır. Farklı boyutlar kazandırdığı tasarımları ile kavramsal olarak da mesaj vererek dikkat çekmeyi başarmıştır.

Özlem Süer koleksiyonlarını stüdyo ortamında ve podyumda sergilemektedir. Koleksiyonlarında renkli ve kat kat giysiler tasarlayarak, Yapıbozum gibi akımlardan esinlenmiştir. Süer, koleksiyonlarında genel olarak bohem tarzı ve şıklığı bir arada tutmayı tercih etmiştir. Hint motifleri ve Hint giysilerine de atıfta bulunmuştur.

Zeynep Tosun koleksiyonlarında, geleneksel giysileri güncel moda uyarlamıştır. Eski ve yeniye harmanlayarak giysilere farklı bir bakış açısı kazandırmıştır. Koleksiyonlarında çoğunlukla etnik giysilere yer veren Zeynep Tosun'un süsleme olarak tel kırmayı sıklıkla kullandığı görülmüştür.

Türk modacıların 2016 tarihinden itibaren 2019'a kadar sunduğu sonbahar-kış, ilkbahar-yaz koleksiyonlarındaki 862 adet giysi özelliklerine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde; tüm modacılar da en fazla dokuma kumaş kullanıldığı, deri, kürk, denim gibi materyallerin fazla tercih edilmediği ortaya çıkmıştır. Tüm moda tasarımcılarının

koleksiyonlarındaki giysilerde aksesuara oldukça yer verildiği belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre giysilerde en çok organik desenler tercih edildiği görülmektedir. Tasarımcılar tarafından en çok X kesimli ve I kesimli giysiler tercih edilmiştir. Koleksiyonlardaki giysilerde düz ve simetrik kesim ön planda olup verev kesime az yer verilmiştir.

Tüm koleksiyonlar bir arada değerlendirildiğinde giysi süslemelerinde en çok kesim (kalıp) özellikli yüzey çalışmalarının, bunun yanında büzgü ve baskı tekniğinin çoğunlukla kullanıldığı ortaya çıkmıştır. İncelenen koleksiyonların büyük çoğunluğunda geçmişten izler bulmak mümkün olmakla birlikte sadece en belirgin olan koleksiyonlara açıklama eklenmiştir. Sürrealizm, Fütürizm, Minimalizm, Pop art, Op art gibi akımlardan esinlenerek yapılmış koleksiyonlar görülürken, geçmişte süsleme için kullanılmış ve günümüzde de hala kullanılmaya devam etmekte olan tel kırma gibi nakış işlemleri ile süslenmiş koleksiyonlar da görmek mümkün olmuştur. Sonuç olarak, moda olgusu değişken olmakla birlikte, tarihle iç içe olan dinamik bir yapıdır. Günümüz modacıların ilgi alanlarına göre esin kaynaklarını tarihten ve teknolojiden faydalanarak zenginleştirmesi, ortaya çıkan sonuca göre harmanının doğru ölçülerde kullanıldığının bir göstergesidir.

Kaynakça

- Atlamış, G., 2008. “Hazır Giyim İşletmelerinde Giyim Süsleme Aşaması Uygulamaları (İstanbul, İzmir, Konya, Adıyaman Örneği).” Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Bat, M., 2008. “Moda Oluşturma Sürecinde Stratejik Planlama ve Halkla İlişkilerin Rolü.” Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir
- Bursalıgil, G., 2013. “Moda Tasarımında Styling ve Giysi Koleksiyonu Styling İlişkisi.” Sanatta Yeterlilik Tezi, s. 3, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul
- Erol, F., 2011. “Trend Öngörüsü ve Moda Dinamikleri.” Yüksek Lisans Tezi, ss. 6, 108, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul
- Ertürk, N., Erdoğan, İ., 2012. “Bir Moda Tasarımcısının Koleksiyon Hazırlama Süreci ve Simay Bülbül Örneği.” Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi (2012), Mart-Nisan (29), s. 5, 1-15
- Fischer, A., 2009. *Basic Fashion Design 03: Construction*, p. 64, Lausanne: AVA Publishing SA
- Güntürkün, Ü.D., 2010. “Moda Olgusunun Renk Trendleri Çerçevesinde Ele Alınması.” Yüksek Lisans Tezi, s. 36, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul
- Hazır, M., 2006. “Giysi Tasarımında Görsel ve Dokusal Elementler: Pilise ve Drapeler”, s. 30, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Hopkins, J., 2012. *Fashion Design The Complete Guide*, p. 96, Switzerland: AVA Publishing SA
- İnnap, H.S., 2012. “Renk ve Rengin Moda Üzerindeki Etkisi.” Yüksek Lisans Tezi, s. 108, Haliç Üniversitesi, İstanbul
- Jones, S.J., 2013. *Moda Tasarımı*, (Birinci Basım). Çev.: Hüseyin Kılıç, s. 194, İstanbul: Kerasus Kitap

- Karasar, N., 2016. *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*, (İkinci Yazım ve 30. Basım), ss. 77-79, 116, 139, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Ticaret Ltd.Şti.
- Kawamura, Y., 2016. *Moda-loji*. Çev.: Şakir Özüdoğru, s. 95, İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Kılıç, S., 1998. "Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti." Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Komşuoğlu, Ş., İmer, A., Seçkinöz, M., Alpaslan, S., Etike, S., 1986. *Resim II Moda Resmi ve Giyim Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi), 2006. *Giyim Üretim Teknolojisi: Giyimde Süsleme*. Ankara: TC Milli Eğitim Bakanlığı
- Mehrali, N., 2015. "Moda Akımlarının, Giysi Koleksiyonu Oluşum Sürecine Etkisinin Araştırılması." Yüksek Lisans Tezi, s. 73, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul
- Renfrew, E., Renfrew, C., 2009. *Basics Fashion Design 04: Developing A Collection*, p. 14, Lausanne: AVA Publishing SA
- Sevil, B., 2006. "Moda Sektöründe Küresel Marka Yaratılması: Markalaşma Çalışmaları Üzerine Bir Uygulama." Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Süresoy, Ö., 2014. "Hazır Giyim Sanayinde Tasarım ve Koleksiyon Hazırlama Süreçlerinin Analizi." Yüksek Lisans Tezi, s. 6, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Vejlgaard, H., 2008. *Anatomy of A Trend*, p. 6, USA: The McGraw-Hill Companies
- Yetmen, G., 2016. "Moda Tasarımında Temel Tasarım Öğelerinin Önemi." İdil Dergisi, 5 (22), ss. 735-748

İnternet Kaynakları

Sanal 1: <https://vogue.com.tr/defile/chalayan-2019-ilkbaharyaz>, Erişim Tarihi: 16.05.2019